

Аналіз проблеми детермінізму в неживій природі виявив, що там зумовлена тільки загибель. Детермінізм у живій природі, очевидно, є наслідком прагнення будь-якого живого організму вижити. Саме ця мета принципово виділяє живе з решти світу. Будь-який живий організм робить усе можливе, щоб вирішити це завдання. Проте які гарантії, що розум може розв'язати його? Всі види живого поза розумом гинуть. Поза розумом живе працює тільки на рівні статистики, але це не дає абсолютних гарантій виживання. Тільки розум людини відповідно до постулату Ісуса Христа здатний поставити це питання. Ми віримо в Істину Христа. Саме це дає основу для прагматичної діяльності істинно розумної людини, діяльності, спрямованої на забезпечення абсолютного виживання людини та її розуму.

(Далі буде)

Список використаної літератури

1. Вейник А. Термодинамика реальных процессов / А. Вейник. — Минск : Наука і тэхніка, 1991. — 576 с.
2. Острецов И. Введение в философию ненасильственного развития / И. Острецов. — Москва : Великий Град, 2013. — 320 с.
3. Беляев И. Древнеарийская философия. Том 1. Москва : Фонд развития и поддержки следственных органов. Журнал "Национальная безопасность и геополитика России", 2008. — 480 с.
4. Репринцева С. Наука и духовность: Заметки православного ученого / С. М. Репринцева. — Минск : Беларуский Экзархат — Беларуская Православная Церковь, 2004. — 80 с.
5. Медоуз Д. Пределы роста / Д. Л. Медоуз [и др.]. — 2-е изд. — Москва : МГУ, 1991. — 342 с.

Надійшла до редакції 20 листопада 2017 року

КНИГОЗНАВСТВО. ВИДАВНИЧА СПРАВА

УДК 002.2(477)"2017"

Світлана Буряк,

завідувач відділу статистичного моніторингу та аналізу друку Книжкової палати України

Поточна статистика випуску книг і брошур в Україні у 2017 році (станом на 1 грудня)

Проаналізовано стан українського книговидання станом на 1 грудня 2017 року за асортиментом видавничої продукції, її мовною та територіальною ознаками. Наведено статистичні дані щодо випуску книг і брошур вітчизняними видавництвами різних форм власності, у тому числі сфери управління Держкомтелерадіо.

Ключові слова: асортимент видавничої продукції, кількісні показники, аналіз випуску видань, видавництва, видавничі організації, книговидання.

Станом на 1 грудня 2017 року в Книжкову палату України надійшло й зареєстровано 17 622 назви книг і брошур тиражем 37 429,5 тис. пр., що порівняно з аналогічними даними 2016 року становить: за назвами — 106,8%, за тиражами — 102,5% (табл. 1). Книг і брошур, надрукованих саме у 2017 році, надійшло 12 997 друк. од. тиражем 32 250,1 тис. пр., що становить 73,8% загальної кількості назв і 86,2% загального тиражу. Видань інших років (за 1991—2016 роки) отримано 4625 друк. од. (26,2%) тиражем 5179,4 тис. пр. (13,8%). Авторефератів дисертацій надійшло 4880 друк. од. тиражем 498,7 тис. пр. Їхній випуск за кількістю назв зменшився на 640 друк. од., або на 11,6%, тиражі — на 53,3 тис. пр., або на 9,7%. Основні статистичні показники випуску книг і брошур наведено в таблицях, що містять докладну інформацію про весь асортимент друкованої продукції.

Аналіз випуску книг і брошур (табл. 2) свідчить, що у 2017 році, станом на 1 грудня, порівняно з аналогічним періодом минулого року спостерігається збільшення випуску як за назвами, так і за тиражами майже за всіма видами, крім брошур: відбулося незначне зменшення їхньої кількості — на 2 друк. од., або на 0,1%, тиражі зросли на 3026,1 тис. пр., або на 75,6%. Кількість книг, порівняно з аналогічним періодом минулого року, зросла на 1127 друк. од., або на 8,1%, тиражі зменшилися на 2124,8 тис. пр., або на 6,5%; видань у палітурці випущено більше на 531 друк. од., або на 8,8%, а тиражі зменшилися на 5761,1 тис. пр. (25%); видань в обкладинці більше на 594 друк. од., або на 5,7%, тиражі збільшилися на 6362,4 тис. пр., або на 47,2%; кількість нових видань зросла на 907 друк. од. (5,8%), тиражі зменшилися на 556,7 тис. пр. (1,7%); випуск перевидань збільшився

на 218 друк. од. (24,7%), а тиражі — на 1458,0 тис. пр. (42%); серійних видань більше на 777 друк. од. (26%), тиражі зросли на 445,6 тис. пр. (4,8%); перекладних видань більше на 291 друк. од., або на 14,8%, а тиражі зменшилися на 332,8 тис. пр. (4,9%).

Облік видань за змістом розкриває тематичну спрямованість книговидання, виявляє її співвідношення й дає можливість прослідкувати за змінами, що відбуваються у видавничому асортименті. Аналіз видавничої продукції за тематичними розділами свідчить: найбільше друкується в Україні політичної та соціально-економічної літератури: 4146 друк. од. загальним тиражем 3379,2 тис. пр., тобто 23,5% загальної кількості назв і 9% загального тиражу. Порівняно з аналогічними даними 2016 року кількість назв зросла на

452 друк. од., або на 12,2%, а тиражі — на 399,7 тис. пр., або на 13,4%. Другу позицію у видавничому репертуарі посідає література з освіти та культури: 3830 друк. од. тиражем 20 566,7 тис. пр. (21,7% і 54,9%); порівняно з аналогічним періодом минулого року кількість назв збільшилася на 139 друк. од. (3,8%), тиражі — на 1313,9 тис. пр. (6,8%); третю — художня література: 3465 друк. од. тиражем 5472,0 тис. пр. (19,7% і 14,6%), кількість назв зросла на 481 друк. од., або на 16,1%, тиражі зменшилися на 1064,4 тис. пр., або на 16,3%. Літератури для дітей випущено 1530 друк. од. тиражем 4251,1 тис. пр. (8,7% і 11,4%); порівняно з аналогічним періодом минулого року кількість назв збільшилася на 270 друк. од. (21,4%), а тиражі — на 1486,7 тис. пр. (53,8%) (табл. 3).

Таблиця 1

Загальні дані про випуск неперіодичних видань

Види видань	2016		2016 (1 грудня)		2017 (1 грудня)			
	Кількість видань, друк. од.	Тираж, тис. пр.	Кількість видань, друк. од.	Тираж, тис. пр.	Кількість видань, друк. од.	% відношення до грудня 2016 року	Тираж, тис. пр.	% відношення до грудня 2016 року
Книги і брошури	21 330	48 978,1	16 497	36 528,2	17 622	106,8	37 429,5	102,5
українською мовою	14 900	34 004,0	11 415	24 190,8	12 525	109,7	27 192,9	112,4
російською мовою	3 964	12 164,8	3 215	10 277,0	3 155	98,1	7 814,3	76,0
Автореферати дисертацій	6 234	623,4	5 520	552,0	4 880	88,4	498,7	90,3

Таблиця 2

Загальна характеристика випуску книг і брошур

Види видань	2016		2016 (1 грудня)		2017 (1 грудня)			
	Кількість видань, друк. од.	Тираж, тис. пр.	Кількість видань, друк. од.	Тираж, тис. пр.	Кількість видань, друк. од.	% відношення до грудня 2016 року	Тираж, тис. пр.	% відношення до грудня 2016 року
Усього, у т. ч.:	21 330	48 978,1	16 497	36 528,2	17 622	106,8	37 429,5	102,5
Книги	18 229	42 532,3	13 981	32 527,0	15 108	108,1	30 402,2	93,5
% відношення до кількості, тиражу	85,5	86,8	84,7	89,0	82,7		81,2	
Брошури	3 101	6 445,8	2 516	4 001,2	2 514	99,9	7 027,3	175,6
% відношення до кількості, тиражу	14,5	13,2	15,3	11,0	14,3		18,8	
У палітурці	7 699	29 193,3	6 011	23 035,4	6 542	108,8	17 274,3	75,0
% відношення до кількості, тиражу	36,1	59,6	36,4	63,1	37,1		46,2	
В обкладинці	13 631	19 784,8	10 486	13 492,8	11 080	105,7	19 855,2	147,2
% відношення до кількості, тиражу	63,9	40,4	63,6	36,9	62,9		53,0	
Нові видання	20 207	44 001,7	15 615	33 054,2	16 522	105,8	32 497,5	98,3
% відношення до кількості, тиражу	94,7	89,8	94,7	90,5	93,8		86,8	
Перевидання	1 123	4 976,4	882	3 474,0	1 100	124,7	4 932,0	142,0
% відношення до кількості, тиражу	5,3	10,2	5,3	9,5	6,2		13,2	
Серійні видання	3 800	11 078,5	2 988	9 191,0	3 765	126,0	9 636,6	104,8
% відношення до кількості, тиражу	17,8	22,6	18,1	55,7	21,4		25,7	
Перекладні видання	2 277	8 311,7	1 962	6 739,5	2 253	114,8	6 406,7	95,1
% відношення до кількості, тиражу	10,7	17,0	11,9	40,9	12,8		17,1	

Випуск книг і брошур за укрупненими тематичними розділами

Тематичні розділи	2016		2016 (1 грудня)		2017 (1 грудня)			
	Кількість видань, друк. од.	Тираж, тис. пр.	Кількість видань, друк. од.	Тираж, тис. пр.	Кількість видань, друк. од.	% відношення до грудня 2016 року	Тираж, тис. пр.	% відношення до грудня 2016 року
Усього, у т. ч.:	21 330	48 978,1	16 497	36 528,2	17 622	106,8	37 429,5	102,5
Політична і соціально-економічна література	4 884	4 491,6	3 694	2 979,5	4 146	112,2	3 379,2	113,4
Природничо-наукова література	1 131	682,0	859	570,1	949	110,5	453,9	79,6
Технічна література	2 293	1 014,1	2 115	2 463,7	1 443	68,2	501,8	20,4
Сільськогосподарська література	628	1 943,1	349	355,6	451	129,2	1 282,1	360,5
Медицина. Охорона здоров'я	627	883,1	508	692,4	669	131,7	795,8	114,9
Фізична культура і спорт	127	79,8	101	47,7	69	68,3	35,6	74,6
Література з освіти та культури	4 907	26 550,3	3 691	19 252,8	3 830	103,8	20 566,7	106,8
Друк у цілому. Книгознавство. Преса. Поліграфія	233	186,3	159	79,3	173	108,8	51,8	65,3
Мистецтво. Мистецтвознавство	307	683,4	205	407,2	235	114,6	276,1	67,8
Література з філологічних наук	744	414,5	554	299,3	652	117,7	317,5	106,1
Художня література. Фольклор	3 805	8 131,5	2 984	6 536,4	3 465	116,1	5 472,0	83,7
Література для дітей	1 626	3 837,7	1 260	2 764,4	1 530	121,4	4 251,1	153,8
Література універсального змісту	18	80,7	18	79,8	10	55,6	45,9	57,5

Аналіз книжкового потоку за цільовим призначенням дає змогу виявити, з якою метою видана книжка й на які верстви населення вона розрахована (табл. 4). Серед книг і брошур, випущених у 2017 році, станом на 1 грудня, лідирують видання навчальної та методичної літератури як за назвами, так і за тиражами (5750 друк. од. тиражем 21 073,7 тис. пр.), що у відсотковому відношенні до загальної кількості назв становить 32,6% і 56,3% загального тиражу; порівняно з аналогічними даними минулого року кількість назв збільшилася на 387 друк. од. (7,2%), тиражі — на 1433,2 тис. пр. (7,3%), у тому числі видань для загальноосвітньої школи випущено 2049 друк. од. тиражем 17 778,0 тис. пр., що становить 35,6% загальної кількості й 84,4% загального тиражу навчальних та методичних видань. Цього асортименту видавничої продукції для вищих навчальних закладів надруковано 2148 друк. од. тиражем 592,7 тис. пр. (37,4% і 2,8%). Понад половину (50,4%) підручників та навчальних посібників випущено видавництвами ВНЗ, іншими видавничими суб'єктами — 49,6% видань. Наукових видань вийшло 3504 друк. од. тиражем

979,0 тис. пр. (19,9% і 2,6%); порівняно з аналогічним торішнім періодом кількість назв зросла на 224 друк. од. (6,8%), а тиражі — на 38,8 тис. пр. (4,1%); літературно-художніх видань надійшло 3465 друк. од. загальним тиражем 5472,0 тис. пр., що становить у відсотковому відношенні до загальної кількості назв 19,7% і 14,6% загального тиражу; порівняно з 2016 роком кількість назв збільшилася на 481 друк. од. (16,1%), тиражі зменшилися на 1064,4 тис. пр. (16,3%). Видань для дітей та юнацтва випущено 1530 друк. од. тиражем 4251,1 тис. пр. (8,7% і 11,4%); порівняно з 2016 роком кількість назв збільшилася на 270 друк. од. (21,4%), а тиражі — на 1486,7 тис. пр. (53,8%). Науково-популярних видань для дорослих випущено 1252 друк. од. тиражем 1967,3 тис. пр. (7,1% і 5,3%); порівняно з аналогічними даними минулого року кількість назв збільшилася на 284 друк. од. (29,3%), тиражі, навпаки, скоротилися на 70,8 тис. пр. (3,5%). Офіційних видань надруковано 529 друк. од. тиражем 222,3 тис. пр. (3% і 0,6%); порівняно з 2016 роком їхня кількість знизилася на 500 друк. од. (48,6%), тиражі зросли на 14,9 тис. пр. (7,2%).

Випуск книг і брошур за цільовим призначенням

Розділи цільового призначення	2016		2016 (1 грудня)		2017 (1 грудня)			
	Кількість видань, друк. од.	Тираж, тис. пр.	Кількість видань, друк. од.	Тираж, тис. пр.	Кількість видань, друк. од.	% відношення до грудня 2016 року	Тираж, тис. пр.	% відношення до грудня 2016 року
Усього, у т. ч.:	21 330	48 978,1	16 497	36 528,2	17 622	106,8	37 429,5	102,5
Наукові видання	4 494	1 297,3	3 280	940,2	3 504	106,8	979,0	104,1
Науково-популярні видання для дорослих	1 250	2 557,0	968	2 038,1	1 252	129,3	1 967,3	96,5
Нормативні та виробничо-практичні видання	707	669,3	591	546,2	408	69,0	498,7	91,3
Офіційні видання	1 083	225,4	1 029	207,4	529	51,4	222,3	107,2
Громадсько-політичні видання	54	565,2	38	43,6	87	228,9	93,9	215,4
Навчальні та методичні видання	7 098	27 146,1	5 363	19 640,5	5 750	107,2	21 073,7	107,3
Літературно-художні видання для дорослих	3 805	8 131,5	2 984	6 536,4	3 465	116,1	5 472,0	83,7
Видання для дітей та юнацтва	1 626	3 837,7	1 260	2 764,4	1 530	121,4	4 251,1	153,8
Довідкові видання	370	624,3	294	546,3	315	107,1	465,0	85,1
Інформаційні видання	17	72,7	9	66,6	7	77,8	3,6	5,4
Видання для видавців та книгорозповсюджувачів	4	83,6	3	0,3	2	66,7	12,1	4 033,3
Бібліографічні видання	134	30,1	84	17,4	94	111,9	16,8	96,6
Видання для організації дозвілля	333	2 735,6	303	2 443,6	263	86,8	1 465,8	60,0
Рекламні видання. Проспекти	—	—	—	—	1	—	0,1	—
Література релігійного змісту	355	1 002,3	291	737,2	415	142,6	908,1	123,2

Із року в рік посилюється тенденція до збільшення випуску художньої літератури (табл. 5). Друк цих видань здійснюється чотирнадцятьма мовами народів світу, у тому числі 1028 друк. од. тиражем 2524,7 тис. пр. видано мовами національних меншин. Порівняно з аналогічним періодом минулого року випуск художньої літератури за кількістю назв зріс на 481 друк. од., або 16,1%, тиражі зменшилися на 1064,4 тис. пр., або 83,7%. Українською мовою випущено 2141 друк. од., або 61,8% загальної кількості назв художньої літератури, тиражем 2759,2 тис. пр. — це 50,4% загального тиражу; порівняно з одинадцятьма місяцями 2016 року кількість назв збільшилася на 359 друк. од. (20,1%), тиражі зменшилися на 306,4 тис. пр. (10%); російською мовою — 1020 друк. од. (29,4%) тиражем 2521,4 тис. пр. (46,1%); порівняно з відповідним торішнім періодом кількість видань зросла на 83 друк. од. (8,9%), тиражі зменшилися на 854,8 тис. пр. (25,3%). Творів українських авторів випущено 2174 друк. од. тиражем 2150,8 тис. пр., у тому числі українських класиків — 57 друк. од. тиражем 100,2 тис. пр.; зарубіжних письменників — 937 друк. од. тиражем 3103,5 тис. пр.

Серед українських та зарубіжних літературно-художніх видань (для дорослих) верхні позиції і за кількістю назв, і за тиражами посідають детективи, фентезі та любовні романи. Імена авторів цих творів повторюються із року в рік із незначними варіаціями. В українській літературі: Андрій Кокотюха — 20 друк. од. тиражем 66,5 тис. пр., Сімона Вілар — 19 друк. од.

тиражем 140,5 тис. пр., Сергій Майдуков — 9 друк. од. тиражем 56,0 тис. пр., Світлана Талан — 8 друк. од. тиражем 60,0 тис. пр., Ліна Костенко — 7 друк. од. тиражем 32,4 тис. пр., Сергій Пономаренко — 5 друк. од. тиражем 39,0 тис. пр. Серед класиків української літератури найбільше видаються твори Тараса Шевченка (5 друк. од. тиражем 6,5 тис. пр.), Івана Франка (3 друк. од. тиражем 4,5 тис. пр.). Із зарубіжних авторів лідерство утримує один із найвідоміших американських письменників, що працює в різноманітних жанрах, як-от жахи, трилер, фантастика, фентезі, містика, — Стивен Кінг: кількість видань його творів становить 27 друк. од., тираж 120,0 тис. пр., Станіслав Лем — 23 друк. од. тиражем 13,1 тис. пр., Артур Конан Дойл — 22 друк. од. тиражем 85,4 тис. пр., Джек Лондон — 14 друк. од. тиражем 28,3 тис. пр., Рігз Ренсом — 13 друк. од. тиражем 198 тис. пр.

Серед видавництв, які випускають художню літературу, пальма першості належить харківському: "Книжковий клуб "Клуб сімейного дозвілля" (502 друк. од. тиражем 3285,7 тис. пр.), ТОВ "Видавництво "Фоліо" (219 друк. од. тиражем 378,2 тис. пр.); львівському — "ТОВ "Видавництво Старого Лева" (65 друк. од. тиражем 144,5 тис. пр.).

У ході аналізу випуску дитячої літератури з'ясовано, що кількість назв книг у 2017 році (станом на 1 грудня) порівняно з відповідним періодом минулого року збільшилася на 270 друк. од., тиражі — на 1486,7 тис. пр. (табл. 6). Середній тираж дитячої літератури становить 2,8 тис. пр. (у 2016 — 2,2 тис. пр.),

українською мовою випущено 77,7% загальної кількості назв і 80,7% загального тиражу цього асортименту. Порівняно з аналогічним періодом минулого року кількість назв зросла на 21,4%, тиражі — на 74,9%. Російською випущено 20,7% загальної кількості назв і 18,6% загального тиражу, порівняно з минулим роком кількість назв збільшилася на 6,8%, а тиражі — на 6,4%.

Серед видавництв, які випускають цей асортимент літератури, найбільше її надрукували: ПП "Кристал

Бук" — 167 друк. од. тиражем 408,5 тис. пр., ТОВ "Видавництво Старого Лева" — 118 друк. од. тиражем 367,3 тис. пр., ТОВ "Видавництво "Віват" — 93 друк. од. тиражем 352,3 тис. пр., ТОВ "Видавництво "Ранок" — 80 друк. од. тиражем 180,1 тис. пр., ТОВ "Видавництво "Фоліо" — 80 друк. од. тиражем 132,5 тис. пр., ПП "Рідна мова" — 76 друк. од. тиражем 176,5 тис. пр., хоча варто зазначити, що дитячий асортимент не головний у їхній книжковій продукції.

Таблиця 5

Випуск художньої літератури мовами народів світу

Мова видання	2016 (1 грудня)		2017 (1 грудня)	
	Кількість видань, друк. од.	Тираж, тис. пр.	Кількість видань, друк. од.	Тираж, тис. пр.
Усього, у т. ч.:	2 984	6 536,4	3 465	5 472,0
Англійська	16	2,8	56	65,8
Болгарська	—	—	1	1,0
Вірменська	—	—	1	1,0
Гагаузька	1	0,1	—	—
Грузинська	—	—	1	0,5
Ідиш	2	0,1	—	—
Мовами народів Індії	1	0,2	—	—
Литовська	—	—	1	0,1
Німецька	1	0,1	1	1,0
Польська	1	0,5	2	0,4
Португальська	—	—	1	0,1
Романська	1	1,0	—	—
Російська	937	3 376,2	1 020	2 521,4
Румунська	3	0,9	2	0,6
Русинська	1	0,5	1	0,1
Угорська	1	0,2	2	0,3
Узбецька	—	—	1	1,0
Українська	1 782	3 065,6	2 141	2 759,2
Французька	1	0,1	—	—
Кількома мовами народів світу, у т. ч. видання українською та іншими мовами	236	88,1	234	119,5

Таблиця 6

Випуск дитячої літератури мовами народів світу

Мова видання	2016 (1 грудня)		2017 (1 грудня)	
	Кількість видань, друк. од.	Тираж, тис. пр.	Кількість видань, друк. од.	Тираж, тис. пр.
Усього, у т. ч.:	1 260	2 764,4	1 530	4 251,1
Англійська	3	1,0	7	4,3
Німецька	1	0,3	—	—
Польська	1	0,1	—	—
Російська	296	742,0	316	789,8
Румунська	11	29,5	—	—
Українська	920	1 962,8	1 189	3 432,4
Кількома мовами народів світу, у т. ч. видання українською та іншими мовами	28	28,7	18	24,6

Облік видань за видавництвами і видавничими організаціями (табл. 7) відображає структуру видавничої системи країни, співвідношення основних видавничих груп, показники діяльності кожного підприємства, зокрема за кількістю назв і накладками.

Видавництвами і видавничими організаціями з державною формою власності випущено 5045 друк. од. загальним тиражем 1160,0 тис. пр., що у відсотковому відношенні до загальної кількості назв становить 28,6% і 3,1% загального тиражу; порівняно з аналогічним

періодом 2016 року кількість назв збільшилася на 613 друк. од., або на 13,8%, а тиражі зменшилися на 189,9 тис. пр., або на 14,1%. Видавництвами у сфері управління Держкомтелерадіо випущено 123 друк. од. тиражем 91,7 тис. пр., тобто 0,7% загальної кількості назв і 0,2% загального тиражу; порівняно з аналогічним періодом минулого року кількість назв знизилася на 83 друк. од., або на 40,3%, тиражі зменшилися на 81,9 тис. пр., або на 47,2%. Видавництва і видавничі організації з іншими формами власності випустили 12 577 друк. од. (71,4%) тиражем 36 269,5 тис. пр. (96,9%); порівняно з аналогічним періодом минулого року кількість назв зросла на 512 друк. од. (4,2%), тиражі — на 1091,2 тис. пр. (3,1%).

Важливе значення має статистичний облік друкованої продукції за мовами видання (табл. 8). За допомогою цього аналізу встановлюються дані про те, скільки і якими мовами видається літератури. Зокрема, у 2017 році, станом на 1 грудня, українською мовою видано 12 525 друк. од. тиражем 27 192,9 тис. пр., що становить 71,1% загальної кількості назв і 72,7% загального тиражу. Порівняно з аналогічним періодом минулого року кількість назв збільшилася на 1110 друк. од., або на 9,7%, тиражі — на 3002,1 тис. пр., або на 12,4%. Мовами національних меншин випущено 3260 друк. од. загальним тиражем 8001,7 тис. пр., тобто 18,5%

загальної кількості назв і 21,4% загального тиражу. Порівняно з аналогічним періодом минулого року кількість назв скоротилася на 127 друк. од., або на 3,7%, а тиражі — на 2550,0 тис. пр., або на 24,2%, у тому числі російською мовою вийшло 3155 друк. од. тиражем 7814,3 тис. пр., що становить 96,8% загальної кількості назв і 97,7% загального тиражу видань, випущених мовами національних меншин. Порівняно з минулим роком кількість російськомовних видань зменшилася на 60 друк. од. (1,9%), тиражі — на 2462,7 тис. пр. (24%). Серед видань мовами народів світу традиційно домінують випущені англійською — 439 друк. од. тиражем 1084,7 тис. пр.; у порівнянні з минулим роком кількість назв збільшилася на 22 друк. од. (5,3%), а тиражі — на 148,0 тис. пр. (15,8%); польською — 40 друк. од. тиражем 145,2 тис. пр.; порівняно з аналогічним періодом минулого року кількість назв збільшилася на 18 друк. од. (81,8%), тиражі — на 135,7 тис. пр. (1428,5%); угорською — 22 друк. од. тиражем 13,8 тис. пр.; порівняно з аналогічним періодом минулого року кількість назв знизилася на 6 друк. од. (21,4%), тиражі зросли на 6,5 тис. пр. (89%); румунською — 19 друк. од. тиражем 19,0 тис. пр.; у порівнянні з аналогічним періодом минулого року кількість назв зменшилася на 20 друк. од. (51,3%), тиражі — на 19,0 тис. пр. (50%).

Таблиця 7

Випуск книг і брошур видавництвами та видавничими організаціями

Видавництва та видавничі організації	2016 (1 грудня)		2017 (1 грудня)	
	Кількість видань, друк. од.	Тираж, тис. пр.	Кількість видань, друк. од.	Тираж, тис. пр.
Усього, у т. ч.:	16 497	36 528,2	17 622	37 429,5
1. Видавництва з державною формою власності, у т. ч.:				
Сфера управління Держкомтелерадіо	206	173,6	123	91,7
Сфера управління інших установ	260	103,9	294	101,4
2. Видавництва з іншими формами власності	3 102	12 458,3	3 821	14 843,7
3. Видавничі організації з державною формою власності	3 966	1 072,4	4 628	966,9
4. Видавничі організації з іншими формами власності	8 963	22 720,0	8 756	21 425,8

Таблиця 8

Випуск книг і брошур мовами народів світу

Мова видання	2016		2016 (1 грудня)		2017 (1 грудня)	
	Кількість видань, друк. од.	Тираж, тис. пр.	Кількість видань, друк. од.	Тираж, тис. пр.	Кількість видань, друк. од.	Тираж, тис. пр.
Усього, у т. ч.:	31 330	48 978,1	16 497	36 528,2	17 622	37 429,5
Азербайджанська	1	0,1	1	0,1	—	—
Англійська	514	1 193,8	417	936,7	439	1 084,7
Арабська	1	0,1	1	0,1	—	—
Болгарська	4	2,2	2	0,7	3	2,4
Вірменська	1	0,6	1	0,6	3	3,0
Гагаузька	3	0,4	2	0,2	1	0,2
Грецька	3	1,0	2	0,5	2	1,6
Грузинська	—	—	—	—	1	0,5
Ідиш	2	0,2	2	0,1	—	—
Мовами народів Індії	1	0,2	1	0,2	—	—
Індонезійська	1	0,3	—	—	—	—

Іспанська	15	11,6	9	3,9	6	1,2
Китайська	1	0,3	1	0,3	—	—
Кримськотатарська	6	1,8	4	1,2	3	3,6
Латинська	5	2,5	2	0,4	—	—
Литовська	—	—	—	—	1	0,1
Молдавська	26	5,1	20	3,1	2	1,3
Німецька	70	329,2	48	213,7	8	2,4
Польська	30	23,1	22	9,5	40	145,2
Португальська	—	—	—	—	1	0,1
Романська	—	—	—	—	27	25,8
Російська	3 964	12 164,8	3 215	10 277,0	3 155	7 814,3
Румунська	65	92,9	39	38,0	19	19,0
Русинська	1	0,5	1	10,1	—	—
Сербська	1	0,3	1	0,3	—	—
Словацька	7	2,1	3	0,4	9	1,7
Старослов'янська (церковнослов'янська)	3	3,0	2	1,0	2	1,2
Турецька	—	—	1	0,2	1	0,1
Угорська	36	16,8	28	7,3	22	13,8
Узбецька	—	—	—	—	1	1,0
Українська	14 900	34 004,0	11 415	24 190,8	12 525	27 192,9
Французька	27	57,6	21	50,6	10	28,1
Чеська	—	—	—	—	1	0,3
Японська	4	1,2	4	1,2	—	—
Кількома мовами народів світу, у т. ч. видання українською та іншими мовами	1 638	1 062,4	1 232	780,0	1 340	1 085,0

Статистика книг і брошур серед регіонів укротре підтверджує міцні позиції Києва як загальнонаціонального книговидавничого центру (табл. 9). На частку столиці припадає 32,8% (5782 друк. од.) загальної кількості назв і 41,3% (15 469,3 тис. пр.) загального тиражу; порівняно з аналогічним періодом минулого року кількість назв збільшилася на 309 друк. од., або на 5,6%, а тиражі — на 1247,3 тис. пр., або 8,8%. Настільки ж стабільно посідає друге місце за кількістю найменувань Харківська область, де випущено 4218 друк. од. тиражем 15 308,4 тис. пр., що становить 23,9% загальної кількості назв і 40,9% загального тиражу; порівняно з минулим роком кількість назв зросла на 79 друк. од. (1,9%), тиражі знизилися на 2156,9 тис. пр. (12,3%). Відзначимо, що далеко не всі регіони виявили однакові темпи книгодрукування. В окремих областях його знижено як за назвами, так і за тиражами. Однак у Волинській області був відзначений приріст кількості видань та тиражу: за назвами — на 11 друк. од. (6,5%), за тиражами — на 272,1 тис. пр. (289,5%); у Запорізькій — на 159 друк. од. (72,6%), тиражі — на 42,2 тис. пр. (60,7%); Івано-Франківській — на 23 друк. од. (12,8%), тиражі — на 59,9 тис. пр. (82,6%); Київській — на 48 друк. од. (55,2%), тиражі — на 51,8 тис. пр. (97%); Львівській — на 222 друк. од. (18,5%), тиражі — на 599,8 тис. пр. (53,9%); Миколаївській — загальна кількість назв зросла на 100 друк. од. (117,6%), тиражі — на 18,1 тис. пр. (69,6%); Полтавській — на 119 друк. од.

(61,7%), тиражі — на 27,1 тис. пр. (51,8%); Рівненській — на 38 друк. од. (21%), тиражі — на 48,2 тис. пр. (88,3%); Сумській — на 19 друк. од. (5,4%), тиражі — на 68,5 тис. пр. (25,2%); Тернопільській — на 97 друк. од. (13,3%), тиражі — на 840,8 тис. пр. (65,2%); Херсонській — на 14 друк. од. (6,6%), тиражі — на 8,7 тис. пр. (17%) та у Хмельницькій — на 49 друк. од. (14,9%), тиражі — на 63,2 тис. пр. (22,8%).

Зростання назв та зниження тиражів спостерігаємо в областях: Вінницькій — на 66 друк. од. (17,5%), тиражі скоротилися на 32,1 тис. пр. (75,4%); Дніпропетровській — на 47 друк. од. (9,5%), тиражі — на 19,1 тис. пр. (12,6%); Житомирській — на 101 друк. од. (146,4%), тиражі — на 3,6 тис. пр. (22,1%); Закарпатській — на 27 друк. од. (13,9%), тиражі — на 5,0 тис. пр. (7,2%); Чернівецькій — на 10 друк. од. (3,8%), тиражі — на 94,3 тис. пр. (34,6%).

Зниження кількості назв та зростання тиражів зафіксовано: в Донецькій області — на 112 друк. од. (54,5%), а тиражі зросли на 36,2 тис. пр. (23,4%).

Реєстрація випущених у 2017 році видань завершується 31 січня 2018 року. Можна прогнозувати, що очікувана кількість надрукованих у ньому видань становитиме приблизно 20 500 назв книг і брошур загальним тиражем 43 млн пр., тобто 1 книга на одного мешканця України; очікувана кількість видань українською мовою — приблизно 15 500 назв загальним тиражем 35 млн пр., російською — 4000 назв загальним тиражем 10 млн пр.

Випуск видань за територіальною ознакою

Місце видання (республіка, область, місто)	2016		2016 (1 грудня)		2017 (1 грудня)	
	Кількість видань, друк. од.	Тираж, тис. пр.	Кількість видань, друк. од.	Тираж, тис. пр.	Кількість видань, друк. од.	Тираж, тис. пр.
Усього, у т. ч.:	21 330	48 978,1	16 497	36 528,2	17 622	37 429,5
АР Крим	—	—	—	—	—	—
Вінницька	448	187,7	378	130,7	444	98,6
Волинська	239	129,6	168	94,0	179	366,1
Дніпропетровська	654	211,0	495	151,6	542	132,5
Донецька	316	480,8	246	154,4	134	190,6
Житомирська	110	88,5	69	61,4	170	57,8
Закарпатська	230	86,2	194	69,2	221	64,2
Запорізька	333	108,9	219	69,5	378	111,7
Івано-Франківська	221	96,7	179	72,5	202	132,4
Київська	110	83,6	87	53,4	135	105,2
Кіровоградська	147	57,7	130	51,2	111	49,1
Луганська	54	20,1	47	12,7	40	10,5
Львівська	1 509	1 493,3	1 096	1 112,7	1 318	1 712,5
Миколаївська	134	34,6	85	26,0	185	44,1
Одеська	771	224,2	625	178,5	560	160,0
Полтавська	281	75,0	193	52,3	312	79,4
Рівненська	262	81,9	181	54,6	219	102,8
Сумська	494	457,0	350	272,2	369	340,7
Тернопільська	844	1 979,1	728	1 289,4	825	2 130,2
Харківська	5 262	22 420,4	4 139	17 465,3	4 218	15 308,4
Херсонська	245	56,8	211	51,1	225	59,8
Хмельницька	443	480,4	328	276,9	377	340,1
Черкаська	419	170,7	335	130,0	197	88,1
Чернівецька	384	279,9	262	272,5	272	178,2
Чернігівська	338	357,0	279	204,1	207	97,2
м. Київ	7 082	19 317,0	5 473	14 222,0	5 782	15 469,3
м. Севастополь	—	—	—	—	—	—

Список використаної літератури

1. Сенченко М. Книга як засіб покращення іміджу України в умовах інформаційних війн // Вісник Книжкової палати. — 2016. — № 9. — С. 3—9.
2. Друк України (2015) : ст. зб. / уклад. С. Буряк. — Київ : Кн. палата України. — 124 с.
3. Друк України (2016) : ст. зб. / уклад. С. Буряк. — Київ : Кн. палата України. — 100 с.
4. Буряк С. Поточна статистика книговидавництва: перше півріччя 2015 року / С. Буряк // Вісник Книжкової палати. — 2015. — № 7. — С. 3—9.
5. Буряк С. Поточна статистика випуску книг і брошур в Україні у 2015 році / С. Буряк // Вісник Книжкової палати. — 2015. — № 12. — С. 3—9.
6. Буряк С. Аналітичний огляд книговидавничої діяльності за підсумками 2015 року / С. Буряк // Вісник Книжкової палати. — 2016. — № 4. — С. 9—17.
7. Буряк С. Поточна статистика книговидавництва: перше півріччя 2016 року / С. Буряк // Вісник Книжкової палати. — 2016. — № 7. — С. 3—9.
8. Буряк С. Поточна статистика випуску книг і брошур в Україні у 2016 році (станом на 1 грудня) / С. Буряк // Вісник Книжкової палати. — 2016. — № 12. — С. 3—9.
9. Буряк С. Книговидавнича діяльність в Україні за підсумками 2016 року / С. Буряк, Н. Музиченко // Вісник Книжкової палати. — 2017. — № 3. — С. 24—32.
10. Буряк С. Поточна статистика книговидавництва: перше півріччя 2017 року / С. Буряк // Вісник Книжкової палати. — 2017. — № 7. — С. 3—10.

Проанализировано состояние украинского книгоиздания по состоянию на 1 декабря 2017 года согласно ассортименту издательской продукции, ее языкового и территориального аспектов. Приведены статистические данные по выпуску книг и брошюр отечественных издательств разных форм собственности, в том числе сферы управления Госкомтелерадио.

State of Ukrainian bookpublishing as of 1 december 2017 is analyzed accordingly to assortment of publish products, lingual and territorial actives. Production statistics of books manufactured by largest national publish houses with different types of property form (including administration sphere of the State Committee in Television and Radio-broadcasting) are illustrated.

Надійшла до редакції 20 грудня 2017 року